

Pomíjivost života / Kazatel 3, 1 - 8 /
Křest Jana a Magdalény Holubcových Kazatel 1, 1 - 2

Bratři a sestry,

Kdo je Kazatel? Vlastně nevíme. Kněz? Prorok? Nebo skutečně král? Každopádně někdo, kdo by se dal označit jako veliký skeptik. Jde ale skepse dohromady s jeho vírou v Boha a s důvěrou, že vše je v Božích rukou a v jeho péči ? Pomíjivost, vše je jenom pomíjivost, nekonečné pachtění a honba za větrem... Je tohle správný postoj věřícího člověka? Co si s tím počít ? A zvláště dnes, kdy proběhne křest svatý , dokonce dvojí? Vždyť to je přece jeden z nejkrásnějších okamžiků v našem životě, něco velkého a zcela pozitivního – nebo dokonce svatého ! Nebo je snad i tohle pomíjivost všech pomíjivostí?

Ten dnešní poměrně známý text z prvního čtení má vždycky dvě strany a mohli bychom obě popsat možná trochu zjednodušujícím schématem: zisk – ztráta. Možná porozumíme právě tenkrát, kdy nás nějaká ztráta v životě postihne. Přijdu o postavení, které jsem si léta budoval. Povodeň mi zničí nedávno zkolaudovaný dům. Z mého lidského snažení jsou najednou trosky. Šťastný a spokojený život se zakymácel a vše je najednou jinak. A i když můžeme mít pocit, že nás se to zrovna netýká, stačí jen sledovat televizi, abychom viděli, že ničit a bořit je nekonečně snadnější a rychlejší, nežli znovu budovat. Když vám někdo nebo něco zdevastuje zahrádku, co to dá práce ji znovu zkultivovat, vysadit květiny a nechat vyrůst... Když něco ztratíme, jak dlouho pak trvá, nežli se podaří škodu nahradit ? Války napáchají obrovské hmotné škody, ale mnohem větší škody nadělají na duši a duchu, že někdy ani století nestačí k tomu, aby se vše zahojilo. Druhá světová válka pronásleduje duše národů Evropy dodnes. Z paměti ještě nevymizeli otcové rodin, kteří museli narukovat, aby se nikdy nevrátili. A pokračovalo to i poté, v takzvaném míru, který ale jistě nebyl pokojem. A dnes si na to zaděláváme znovu.

Ke kazatelově skepsi patří, že si dobře uvědomuje charakter našeho lidského bytí na této zemi. Pachtíme se zde na zemi – jednou proto, abychom se alespoň v nejzákladnějších potřebách zajistili, jindy proto, abychom toho co nejvíc nahromadili. Pachtíme se proto, abychom si vyboxovali alespoň trochu místa k životu, někdy dokonce abychom zachránili život samotný. Jindy se pachtíme, abychom si toho prostoru vyboxovali co nejvíc pro sebe a na úkor těch druhých.

Náš život na této zemi má své jasné i temné stránky a obojí má svůj čas. Pro to všechno je někdy ta pravá chvíle. Někdy se smějeme a poskakujeme, jindy pláčeme a zoufáme nad vlastním bytím. Kazatel přitom ani náhodou nerozlišuje, která z těch lidských činností je ta více nebo méně bohubilá. Ano, my to máme jasně zaškatulkováno. Ale moudrý a současně skeptický kazatel řekne: Úplně všechno je jenom pachtění. Pracujeme, dřeme se, ale i bojujeme a pak skládáme zbraně, abychom zase začali normálně žít... vše pořád dokolečka. Tak je tomu s námi pod Božím nebem. Copak jsme si každý z nás tohle alespoň někdy neřekli - samá pomíjivost? A to záměrně pomíjím ono známější a kralické, i když ne zcela přesné – marnost. Pomíjivost je přece jen něco jiného nežli marnost. Kolik to dá jen fušky se na tomto světě zabezpečit – a je to vlastně k něčemu? Co s tou ohraničeností a konečností našeho života? Nač vlastně pořád něco budovat, když to stejně pomine a budeme se toho muset jednoho dne vzdát a předat to jiným? Pamatuj na smrt – memento mori. To věděli už pohanští římané i civilizace dávno před nimi.

A zde se právě dostáváme k jádru věci. Ano, jsme tady jenom na chvíli a dobře to vědí věřící stejně tak jako nevěřící. Jsme tu jen chvíli a ví to ten, kdo vybudoval úspěšnou a prosperující firmu stejně jako to ví i bezdomovec přespávající kdesi v parku. Ta skeptická poloha našeho života může mít totiž dvojí podobu. Když dva praví totéž, není to totéž. Vše je marné – tuto větu může pronést kdokoli a to bez ohledu na své společenské postavení. Může ji pronést nihilista – ale zoufá si. A taky ji může pronést člověk víry. Ale přesto přitom nemusí zoufat. Může si povzdechnout, ale nemusí zoufat. Může se dokonce radovat z milosti, kterou uprostřed mnoha marností, kterými jsme obklopeni, přijímá a dostává zdarma. Smí se radovat z toho, že zde Bůh pro člověka tvoří nový svět bez marnosti a pomíjivosti. Nový svět, kde si člověk nemusí a nepotřebuje nic zasluhovat, ani nemusí sobě či jiným stále něco dokazovat, ale kde smí přijmout ty nejvzácnější věci zdarma - Boží milost, Boží odpuštění a jeho lásku. To je totiž ta pravá podoba života. Kdy vím, že vše dostávám z milosti. Kdy vím, že ani ty největší lidské zásluhy nedávají životu ten jediný a nejhlubší smysl. Ano, možná mi postaví někdo pomník – a jednou ale stejně zaroste nebo přijde k moci někdo, kdo ho zbourá, odstraní, odstřelí...

Ne, jistě není marné se radovat z Božího stvoření. Ale právě jen tehdy, když vím, že Bůh je všeho strůjcem, tvůrcem a stavitelem. To že, člověče, okusíš dobrých věcí, to je jedině dar Boží.

Když jsem tak promýšlel tu otázku té pomíjivosti před Bohem, napadlo mě, že pro život víry je velice užitečné a dobré, když se pokusíme na mnoha věcech vidět a nalézat jejich temnou stránku. My to děláme spíše naopak. Na všem

špatném chceme vidět i to dobré. A to je v pořádku, to je pozitivní přístup k životu. Takový postoj pomáhá život zvládat. Právě kazatel ale postupuje přesně opačným směrem. I u toho, co obecně považujeme za dobré, nás zchladí studenou sprchou, když i za tím spatří špetku marnosti a pomíjivosti. Třeba na naší práci, anebo naopak na zábavě. Nebo dokonce na vědění a lidské moudrosti. Ano, i toto vše je pomíjivost ve chvíli, kdy bychom se chtěli obejít bez Boha. Nakonec i bohoslužba je pomíjivost, ba marnost, není – li při ní zapálené srdce člověka. Bez toho je to jen prázdný, vyčpělý obřad.

Dnes bude vykonán křest svatý. Křest dokonce dvou nemluvňátek. Může být křest pomíjivostí? Napadlo mě – co kdybychom chtěli ten text z 3. kapitoly kazatele nepatrně rozšířit tak, že bychom na jednu stranu napsali: Je čas křtít... a co by vlastně bylo na té druhé straně, kde je ta temná varianta ? Co bychom tam vymysleli ? Má křest svatý nějakou svou druhou, temnou stránku ? Jediné co mě napadlo je to, s čím máme jistě mnohou trpkou zkušenost. Když se pokřtěný člověk Kristu nakonec ztratí. Když k němu cestu nenajde. Když ho pak odmítne. Může se to stát jistě i tomu, kdo je pokřtěn až v dospělosti. Člověk se svému Pánu může vzdálit. Možná by v té druhé části věty, po tom čase křtít, mohlo zaznít: i čas pokřtěné ztrácet.....

Z Boží strany určitě není křest svatý pomíjivost, tím méně marnost. To jen my jej v marnost někdy přivádíme tak, že si neuvědomujeme jeho velkou vážnost a ke Kristu pokřtěné děti nevedeme. Nebo tak, že si myslíme, že si takto můžeme Pána Boha nějak zavázat. Mít nějakou pojistku pro všechny případy. To, že k tomuto aktu Pán Bůh přistupuje zcela vážně, o tom pochybovat není třeba. Ale on chce především naše srdce a naši víru. Naši jasnou odpověď na tento akt a dar jeho milosti.

Souzníme s kazatelem. Ano, člověk nevystihne začátek ani konec Božího díla. Taky proto, že bývá unaven z běhu života a času, poznamenaném pomíjivostí a pachtěním. A jak už zaznělo, ani tajemství křtu nevystihneme. Přesto i tak smíme my lidé poznávat a prožívat radost z Božích doteků lásky a tajemné, tiché blízkosti. Právě ve chvíli, kdy mu přinášíme naše děti.

Ve křtu nás Ježíš Kristus přijímá za své. Jsme jeho, jemu patříme a z jeho strany se na tom nikdy nic nezmění. Jeho láska nepomine. Jsme součástí jeho těla. Jsme napojeni na zdroj života. V této důvěře v Boží lásku a vědomí si velikého závazku před Pánem církve mu chceme odevzdat i malého Honzíka a malou Magdalénku. Chceme je odevzdat tomu, který přišel, aby odstranil všechny naše pocity marnosti a otevřel nám Boží věčnost. Amen.

Modlitba: Pane Ježíši Kriste, třebaže je naše jednání a konání poznamenáno mnohou marností a pomíjivostí, dnes se radujeme z daru života. Radujeme se z toho, že se tyto děti narodily na svět. Radujeme se z toho, že je smíme tobě odevzdat, abys je obě již nyní připojil k zástupům svého lidu na této zemi. Činíme tak v důvěře, že ty sám je povedeš životem až do chvíle, kdy se k tobě samy přiznají. Amen.